

strani še vedno kaos. Ljudstvo pije, se vdaja razbrzdanim in svetoskrunskim orgijam (maškarada, ki se je udeležita glavni junak in njegov prijatelj Rodin, študentske zabave itd.), izgublja vero v življenje, sluti propad sveta itd. Vse to zato, ker se zdi ljudstvo samo sebi nemočno in nesposobno karkoli storiti, kajti krvوسي (oblast) so odmaknjeni, skriti, skrivnostni in ravno zato tako polni moči. So ves čas med ljudstvom, prisotni na razne načine, vendar nevidni. Največja moč moči je v tem, da je neznana in da je imanentna nemoči nemočnih.

Da bi dosegel svoj namen, mora avtor nenehoma opozarjati, da gre za naš prostor in čas. Tega seveda ne dosega le z omenjanjem znanih imen in krajev, marveč še bolj s tem, da opozarja na tiste značilnosti današnjega življenja, ki so v neposredni zvezi s konstitutivnimi prvinami sveta vampirjev. Zato poveže vero v leteče krožnike, ki jo spodbuja in širi napol nori izumitelj Jup, s pohodi in bivališčem vampirjev. Vplete v dogajanje parapsihološke pojave in dognanja (telepatija prek medija), utemeljuje dogodke s parafilozofskimi in paraznanstvenimi meditacijami in hipotezami (četrti dimenzija) itd.

Edino možnost umika in rešitve vidi avtor v begu v irealne sfere umetnosti, se pravi v paralelno stvarnost domišljije in fantazije. Devet let preživi v knjižnici, ob branju knjig, in v teh letih se skoraj povsem odtuji stvarnosti. Prav v tem pa je nezadostnost tega umika, ki nudi varnost in tudi določeno vznemirljivost izletov in pustolovščin duha, vendar hkrati povzroči izgubo stika z življenjem in druge vrste odtujenosti. Vrnitev v življenje pomeni za junaka vrnitev v lastno telesnost, v čutnost, v orgije, vendar tudi v smrt-nost, v smrt.

Nazadnje si moramo seveda postaviti še vprašanje, kako daleč sega prispo-

doba in kaj pomeni za nas in za naše vztrajanje v stvarnosti? Kot rečeno, vzpostavi avtor v svoji »povesti« analogijo med irealnim svetom vampirske zgodbe in realnim prostorom-časom naše vsakdanjosti v več plasteh. To analogijo vidimo v družbenih, privatnih ter intimnih odnosih med ljudmi, vidimo jo v zakonitostih dogajanja sveta in v neizbežnosti usode (smrti), ki obvladuje življenje. Bralec v začetku pričakuje, da se bo analogija razvila v kaj več in da bo (pris)podobnost mogoče postala istost. Vendar se to ne zgodi. Verjetno ne zato, ker bi avtorju zmanjkalo drznosti, marveč zato, ker je notranja struktura vampirske fabule tako čvrsta, da se ji je nemogoče izviti in preiti na drugo raven. Prisposobnost potemtakem ostane nekako statična in dogajanje se sklone po zakonitostih in na ravni vampirske zgodbe.

Naj poudarim le še to, da je knjiga zanimiva tudi zato, ker obnavlja eksotiko študentskega življenja izpred desetih in več let, da je pisana v sočnem jeziku, ki bralca pritegne in navduši, in da avtor obvlada stil do te mere, da si ga stil ne podredi in tako ne zahaja v cenenost in trivialnost, kar bi bilo glede na tematiko zelo možno.

Tone Peršak

UROŠ KALČIČ, MEHIKA

Dokaj obsežno delo Uroša Kalčiča z naslovom *Mehika** (215 strani) je zbirka devetih, različno dolgih tekstov s kaj nenavadnimi naslovi: Ko je dehtela sivka, Pomladanski sprehod samotnjega slovenskega fanta, Ajmoht, Visoka pesem, Titanik, Tje bomo najdlji pot, V Štafaži, Trije koraki dečka iz narvske stražnice in Avala. Večina tekstov je najprej razčlenjena na bolj ali

(* Knjiga je izšla pri Mladinski knjigi v zbirki »Pota mladih«, ki jo ureja Janez Mušič. Opremil jo je Etbin Stefančič, oblikovala pa Danja Furlani.)

manj samostojne ali pa med seboj prepletajoče se fragmente, ki so v nekaterih tekstih navidez povezani z nekakšno okvirno zgodbo, vendar pa vseeno ne gre za pravo zgodbo v klasičnem smislu, ampak za formalni prijem, s katerim poskuša ustvariti videz celote in povezanosti, zaokroženosti, za rdečo nit, ob kateri se svobodno razrašča avtorjeva res bujna in nebrzdana domišljija, asociativno zbudjeni spominski utrinki, razdrobljeni na posamezne prizore, ki pa so nepovezani, kaotični, kot porojeni iz temin nezavednega, sanj, blodnih stanj duha, tako da pred bralcem vstajajo drobcu razpoloženj, prikazi sveta, ki občasno dajejo vtis nečesa že doživljenega, kot da v njih lahko bežno prepoznavamo nekaj že znanega, pa vendar čisto tujega, kar nam povzroča nelagodnost. Vse to spremlja posmehljivo razglabljanje, ki mu kot kulise služijo najrazličnejše, bolj ali manj konkretne osebe in predmeti iz okolja, v katerem se (ne) dogaja zgodba. Na dokaj nekonvencionalen način »razmišlja« o nekaterih bistvenih vprašanjih, ki okupirajo človeka, od morastih tuhtanj o smislu in nesmislu biti, videzu in resnici, njegovi utesnjenosti v nesmiselne zakone, hkrati pa vse to ruši, čuti se vzvišene nad vsem, kar je človeško, običajno, posmehuje se filistrstvu, razkriva nesmiselnost in brezplodnost intelektualnega pozerstva. Vendar pa vsa njegova akcija ostaja znotraj teksta samega, avtor nima namena prekoračiti tekstovnega okvira, zadoščajo mu neomejene možnosti, ki jih le-ta nudi svobodni domišljiji; prav tako se vzdržuje aktivnega poseganja v stvarnost.

In znotraj okvirov, ki jih postavlja tekst, se avtor resnično čuti do kraja svobodnega in suverenega oblikovalca, ki z lahkoto ustvarja vedno novo vsebino, do skrajnosti izkoristi vse možnosti, ki mu jih nudi jezik kot medij. Delo izdaja literarno izobraženega avtorja, dobrega poznavalca domače in svetovne književnosti (implicitno pa

zahteva tudi takšnega bralca, če naj bo ta deležen vseh fines tega dela). Suvereno se poigrava z najrazličnejšimi literarnimi vzorci, jemlje iz njih posamezne elemente, jih kombinira na vedno nove načine, jih ironizira. Izredna stilna iznajdljivost in dovršenost mu omogočata, da lahkotno prehaja iz ene epizode v drugo, brez težav združuje različne fragmente, v katerih zajema snov tako iz literarne tradicije kot tudi iz stvarnosti, ki pa jo deformira do absurdnosti s tem, da prikazuje svet norcev, nenavadne situacije, se norčuje iz konvencionalnosti, prehaja v fantastičnost; pri tem pa stvarnost opisuje na fantastičen način, medtem ko je pri opisu čisto fantazijskega sveta skušal biti nekako stvaren, preizkuša različne možnosti ravnanja v namišljenih situacijah, izbira med njimi, kot da so nekaj predmetnega, jih presoja. Vse to pa prežema s humorjem, ki je mestoma že skoraj neokusen in na robu obscenosti.

Kar zadeva samo jezikovno plat dela, je treba poudariti, da bralca ves čas preseneča z rabo nenavadnih besed, skovanih in pobranih z vseh koncev in občasno tudi s čisto samosvojo sintakso, s čimer samo še poudarja svojo svobodnost in neodvisnost od zunanjega sveta. Prav to poudarjanje lastne moči pa nas pri branju tega sicer zelo zanimivega in stilno dognanega dela, najbolj moti. Zaprtost v sam tekst, zgolj ironična distanca do stvarnosti, posmehovanje vsemu obstoječemu, hkrati pa odsotnost vsake prave kritičnosti, popolna neodgovornost do stvarnosti in zgolj, čeprav dovršena stilna igrivost, že kar gojenje esteticizma, privede do intelektualizma, torej do početja, iz katerega se avtor sam pogosto in strastno norčuje. Možnost, da gre tudi v tem primeru za »romantično ironijo«, se pri branju ne izkaže kot verjetna. Vse to pa kljub nespornim kvaliteta delu pušča občutek nezadoščenosti in razdvojenosti.

Stanislav Bahor